

СУТНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Територіально-просторове планування в Україні – це функція державного сектору, спрямована на вплив на майбутній розподіл території, розподіл видів діяльності на певних територіях, відповідно до наявності земельних та інших природних і людських ресурсів. Його цілями є більш раціональна регіональна організація та раціональне співвідношення між землекористуванням і типами землекористування; збалансування потреби розвитку з потребами захисту навколишнього середовища, а також необхідність досягнення цілей охорони довкілля та соціально-економічних цілей.

Територіально-просторове планування займається організацією землекористування у зв'язку з ключовими перспективами економічного зростання, вимогами охорони навколишнього середовища та напрямками розвитку інфраструктури [2]. Таким чином, певні особливості сільських територій зумовлюють запровадження територіального планування збалансованого розвитку цих територій.

Розрізняють різні види планування розвитку землекористування територій: територіально-просторове, стратегічне, програмне, ландшафтне, комплексне [1]. Незважаючи на різні назви, у всіх видів планування є два загальних, що визначають їх схожість, ознаки – характер діяльності (*планування*) і об'єкт дослідження і впливу (*територія*). Крім того, очевидно, що всі різні види планування повинні бути направлені на досягнення спільної мети – забезпечення сталого збалансованого розвитку як території в цілому, так і конкретно землекористування. Просторове (*територіальне*) планування має більш самостійний статус і включає в себе, як правило, весь комплекс містобудівного проектування і землеустрою з обов'язковим законодавчим обґрунтуванням.

Ландшафтне планування зосереджується на виявленні та оцінці ландшафтних функцій та властивостей, а також на розробці пропозицій щодо стійкого захисту ґрунту, води, повітря та клімату, рослин та тварин, а також зовнішнього вигляду та естетичної цінності ландшафту. [1].

У всіх економічно розвинених країнах планування землекористування є головним важелем державної земельної політики та регулювання земельних відносин. Територіальне планування пов'язане з плануванням розвитку землекористування і територіальним зонуванням. [3].

Землекористування потрібно визначати в трьох аспектах: 1) як користування у порядку, встановленому законом (земельна ділянка); 2) як частина єдиного земельного фонду, наданої державою або набутої у власність чи оренду користувачем для господарської або іншої мети, яка є визначена на місцевості; 3) як об'єкт права, об'єкт економічних, екологічних, сільськогосподарських та

інших земельних відносин, на який землекористувачу виданий документ, що засвідчує право на земельну ділянку з певними межами, площею, складом угідь, об'єктами нерухомості. В цьому зв'язку, землекористування на сучасному етапі розвитку різноманіття форм власності на землю, слід розглядати в контексті системи земельних відносин: як об'єкт земельних благ, що включають земельні ділянки і їх сукупність та права на них, земельні частки або права на земельні ділянки та інші природні ресурси і майно як цілісний земельно-майновий комплекс [4].

Отже, землекористування будучи об'єктом земельних благ характеризується різним функціоналом в системі економічних, екологічних, правових та соціальних земельних відносин. Планування використання та охорони земель та інших природних ресурсів займає важливе місце в цій системі, яка виконує функції зонування за типами (підтипами) землекористування, створюючи територіальні обмеження (обтяження) у використанні землі та інших природних ресурсів тощо (рис. 1).

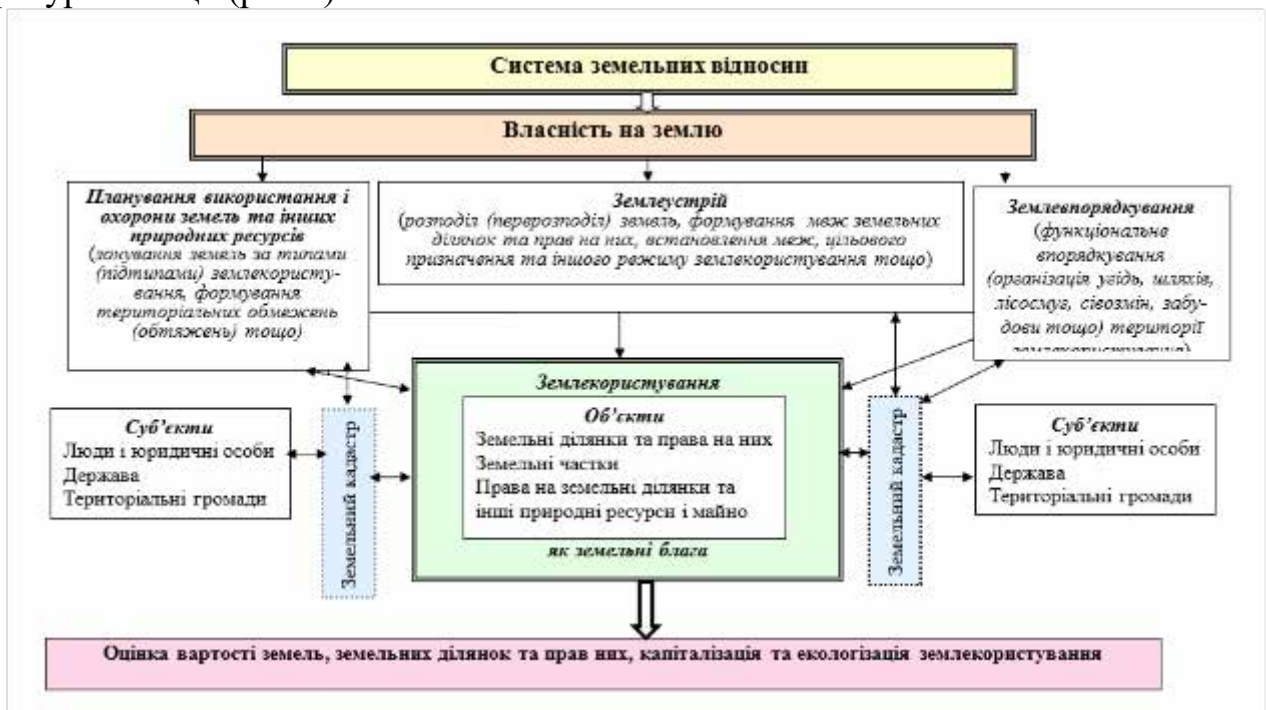

Рисунок 1. Планування використання та охорони земель в системі земельних відносин

Отже, планування землекористування спрямоване на конкретну територію чи простір, а предметом розгляду є форма землекористування в її соціальному контексті.

Список використаних джерел

1. Капінос Н.О. Окремі аспекти землепорядного проектування збалансованого розвитку сільськогосподарського землекористування в межах територій територіальних громад. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2016. № 1-2. С. 158-164.
2. Лазарева О. В. Особливості планування землекористування в системі управління земельними ресурсами країн Європи та можливості їх застосування в Україні / О. Лазарев, А. Мась, К.Борисевич. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2022. №6. С. 24-32.

3. Третяк А. Сутнісні ознаки відносин власності на землю у контексті розвитку земельних відносин, землеустрою, землекористування та управління / А. Третяк, В. Третяк, О. Ковалишин. *Землепорядний вісник*. 2019. № 4. С. 24-29.

4. Третяк А. Територіально-просторове використання земель в Україні: понятійний базис у контексті безпеки життєдіяльності людей Третяк А.М, Третяк В.М., Прядка Т. М., Скляр Ю.Л., Капінос Н.О. *Агросвіт*. 2021. № 15. С. 3-13.

The essence of territorial planning of rural territories

Abstract: territorial planning in Ukraine is a function of the public sector aimed at influencing the future distribution of territory, the distribution of activities in certain territories, in accordance with the availability of land and other natural and human resources. Planning for the use and protection of land and other natural resources performs the functions of zoning by types (subtypes) of land use, creating territorial restrictions (encumbrances) in the use of land and other natural resources. Land use planning is directed at a specific territory or space, and the subject of consideration is the form of land use in its social context.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали V Міжнародної
науково-практичної конференції**

19 грудня 2024 року

Конференцію присвячено пам'яті Леоніда Яковича Новаковського,
академіка НААН України, доктора економічних наук, професора,
Почесного землевпорядника України, Заслуженого діяча науки і техніки України

Київ 2025

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 грудня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 103 с.

Видання містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the V International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 2-2 від 24 лютого 2025 р.)

ISBN 978-617-8571-19-1

© Інститут землекористування НААН України, 2025
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2025